

SPOLOČNOSŤ PROMETHEUS

– združenie svetských humanistov

Pod Banošom 14, 974 11 Banská Bystrica

Stanovisko k návrhu zákona o financovaní cirkví a náboženských spoločností.

Celý zákon bol pripravovaný kabinetne, v návrhu zákona sa hovorilo o troch rokoch práce komisie, v materiály pre vládu už len o dvoch rokoch a realita je, že komisia sedela naposledy 25.5.2016 a nedohodla sa na spoločnom stanovisku. Samotné ministerstvo kultúry nám na otázku podľa zákona 211/2000 Z. z. odpovedalo, že v roku 2017, 2018 a 2019 komisia nezasadala. Klamú alebo nechceli poskytnúť informácie? Je to jedno, v zásade je to oboje neprijateľné...

Podľa prieskumu Sociologického ústavu SAV je väčšina obyvateľov za zmenu spôsobu financovania cirkví, štát by nemal naďalej platiť platy kňazov a biskupských úradov, preferujú % podiel z daní, existenciu cirkví založenú na správe vlastného majetku, milodaroch a daní. Podľa výskumu Sociologického ústavu SAV – Demokratickosť a občania na Slovensku II. v roku 2014 by s prijatím zákona, ktorým by sa financovala činnosť cirkví iba poukázaním časti dane od ich členov a sympatizantov súhlasilo až 46,5 % občanov, proti bolo iba 27,5 %. Na otázku aký je ideálny spôsob financovania cirkví odpovedalo 27,5 % respondentov zo štátneho rozpočtu ako doteraz, 16,2 % súhlasí s poukazovaním časti dane od členov a sympatizantov cirkví a 28,3 % sa domnieva, že cirkvi by mali žiť iba z výnosov zo svojho majetku a milodarov. Tieto názory však Expertná komisia i predložený návrh Ministerstva kultúry úplne ignorujú. Ide o peniaze všetkých občanov, prečo sa nediskutovalo s nimi, ale utajene len s predstaviteľmi cirkví? Oni nemajú prečo chcieť menej, veď z tých peňazí žijú! **Návrh zákona ide proti názoru väčšiny obyvateľov Slovenska!!!**

Reštitúcie cirkevného majetku boli v 90-tych rokoch pripravené ako podklad pre prechodné obdobie na úplnú finančnú odluku cirkví od štátu. Dnes sa deje opak. Problém nie je v tom, že je zlý zákon, ale v tom, že navrhované riešenie je vecne zlé a zakladá pre štát budúce problémy! Zmena mala byť aj vo v toľko deklarovanej finančnej odluke cirkví od štátu (ako sa deje postupne v Čechách) – tu však ide naopak o priame previazanie so štátom a jeho financovaním...

Základná zmluva (s Vatikánom) a prezidentská zmluva (s protestantskými cirkvami) hovoria o podpore štátu aktivitám cirkví, nie o financovaní kňazov a biskupských úradov. Vždy, keď sa v zmluvách hovorí konkrétne o finančnej podpore pri ochrane kultúrnych pamiatok, pri realizácii vzdelávania a náboženskej výchovy, pri realizácii v zdravotníctve i v sociálnej oblasti uvádza sa, že sa to osobitne upraví v zmluve o financovaní činnosti Katolíckej cirkvi podľa článku 20. zmluvy. **Už dnes štát podporuje osobitne aktivity cirkví v školstve, zdravotníctve, sociálnej oblasti, výchove a kultúre, v RTVS výrobu a vysielanie náboženského vysielanie, nedaní a neregistruje cirkvám zbierky, štólové poplatky (krst, svadba, pohreb), dary, odpúšťa miestne dane z nehnuteľností (ktoré štát za seba a svoje inštitúcie obciam platí) – už to predstavuje podporu v stovkách miliónov (kvalifikovaným odhadom 200-250 € miliónov ročne). Z čoho vyplýva povinnosť financovať platy kňazom a biskupom, prevádzku úradov?** Navyše zmiešavanie účelu použitia finančného príspevku na rôzne aktivity cirkví podľa tohto návrhu zákona zneprehľadňuje použité zdroje zo štátneho rozpočtu a vytvára chaos. Vzniká tak vedomá diskriminácia ostatných občanov – čl. 12. ústavy – princíp rovnosti v právach a dôstojnosti.

Nejde o žiadnu zásadnú zmenu pri financovaní cirkví. Princíp rozdelenia príspevku štátu pri zachovaní východiskového roku 2019 s prerozdelením zvyšku podľa počtu veriacich znamená absolútne zavádzanie. **Podielom z počtu veriacich sa bude prerozdeľovať v roku 2020 len necelých 8%, potom 4,5%, 4% a v roku 2023 len 2,15 %.** V praxi to bude znamenať že podiel

Katolíckej cirkvi bude postupne medziročne narastať, ale len veľmi pomaly okolo jedného percenta, ostatné cirkvi budú výšku svojho podielu z príspevku štátu systematicky strácať. Postupne a v medziročných malých hodnotách, desatinách percenta. V absolútnej rovine však Katolíckej cirkvi za štyri roky narastie príspevok štátu v roku 2023 o 8 269 320 €, Novoapoštolskej cirkvi narastie príspevok až (len!) o 410 €. Ak by dnes existovala nová cirkev dostane pri počte 50 000 veriacich zo štátneho rozpočtu v roku 2020 len 49 392 €, t.z. na 1 veriaceho predstavuje 0,99 €. Pravoslávna cirkev pri počte veriacich 49 133 by dostala 2 078 249 €, na jedného veriaceho 42,30 €. To určite nie je solidárne ani transparentné!

Podľa vyjadrenia generálnej riaditeľky Sekcie sociálnej štatistiky Slovenského štatistického úradu SR Ing. Ivaničovej sa má v roku 2021 posledný raz v sčítaní ľudu zisťovať vierovyznanie obyvateľov Slovenska. Nie je to podľa Nariadenia Rady Európy povinná otázka (v Čechách ju napr. vôbec nezisťujú), je dobrovoľná. Prečo ju zisťujeme my? Bude sa zisťovať aj pri ďalších sčítaniach obyvateľov? Ak sa má použiť pre financovanie nových cirkví, tak tie budú získavať peniaze len z medziročného rozdielu, ktorý sa pohybuje od 2 % do 8% z celkového príspevku. Ak majú získať porovnateľný príspevok so starými cirkvami, pri tomto systéme to bude trvať desiatky rokov - určite viac ako 50. Aká je to spravodlivosť, či solidarita, ak splnia všetky podmienky určené zákonom? Jednoznačne to zakladá zákonom určenú a ničím neodôvodnenú diskrimináciu voči nim zo strany štátu.

Stav financovania roku 2019 je vraj založený na počte duchovných. Kto o tom rozhodol? Tento spôsob prerozdelenia príspevku zákon dosiaľ neurčoval a ani neumožňoval, je to mimo rámec súčasného znenia zákona (Štátne orgány môžu robiť len to, čo im zákon predpisuje, nie voľnú úvahu). Súčasný stav je nespravodlivý, netransparentný, nesolidárny. **Finančná hodnota jedného veriaceho pri cirkvách s približne rovnakom počte veriacich je veľmi rozdielna a preto nezdôvodniteľná:**

cirkev	počty veriacich 2011	% z veriacich	% príspevku na cirkvi	2019	výška € na 1 veriaceho
<i>Cirkev bratská v SR</i>	3 396	0,08	0,84	398 454	117
<i>Bratská jednota baptistov v SR</i>	3 486	0,09	0,76	363 336	104
<i>Apoštolská cirkev na Slovensku</i>	5 831	0,14	1,04	493 290	85
<i>Starokatolícka cirkev na Slovensku</i>	1 687	0,04	0,27	127 093	75
<i>Ústredný zväz Židovských náboženských obcí v SR</i>	1 999	0,05	0,29	137 892	69
<i>Cirkev československá husitská na Slovensku</i>	1 782	0,04	0,24	115 384	65
<i>Novoapoštolská cirkev v SR</i>	166	0,00	0,02	8 382	50
<i>Pravoslávna cirkev na Slovensku</i>	49 133	1,20	4,26	2 029 714	41
<i>Evanjelická cirkev metodistická, Slovenská oblasť</i>	10 328	0,25	0,69	329 920	32
<i>Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku</i>	98 797	2,41	5,57	2 612 744	26
<i>Gréckokatolícka cirkev na Slovensku</i>	206 871	5,05	10,28	4 900 043	24

<i>Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku</i>	316 250	7,71	10,20	4 568 230	14
<i>Cirkev adventistov siedmeho dňa, Slovenské združenie</i>	2 915	0,07	0,09	40 526	14
<i>Rímskokatolícka cirkev v SR</i>	3 347 277	81,64	65,46	31 191 337	9
<i>Bahájske spoločenstvo v SR</i>	1 065	0,03	0,00	0	0
<i>Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní v SR</i>	972	0,02	0,00	0	0
<i>Kresťanské zbory na Slovensku</i>	7 720	0,19	0,00	0	0
<i>Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia v SR</i>	17 222	0,42	0,00	0	0
<i>Iné cirkvi</i>	23 340	0,57	0,00	0	0

Dôvodová správa neuvádza a nezdôvodňuje prečo má Cirkev bratská má za jedného veriaceho 117 € a početne porovnateľná Cirkev adventistov siedmeho dňa len 14 €. Prečo Evanjelická cirkev a.v. pri počte 316 250 veriacich má ročný príspevok vo výške 4 568 230 € a Gréckokatolícka cirkev pri počte menšom o viac ako 100 tisíc veriacich (206 871) má ročný príspevok vo výške 4 900 043 €, teda o viac ako 330 000 €? Vo vyjadrení na 1 veriaceho to predstavuje pomer 14 : 24 € v neprospech Evanjelickej cirkvi.

Dôvodová správa neuvádza ani to, že štát prispieva na ústredie charity len štyrom veľkým cirkvám (katolíckej – 2 397 006 €, evanjelickej a.v. – 216 022 € a reformovanej – 41 019 €) – ostatným nie, prečo? Štát platí činnosť konferencie biskupov Slovenska – 198 964 €, konferencie vyšších predstavených ženských i mužských reholí – 573 480 €, iným cirkvám neplatí nič. Evanjelickej cirkvi a.v. k rozpočtu pripočítal k rozpočtu aj ročné náklady na prevádzku Ekumenickej rady cirkví SR – 74 238 €. Kompenzuje sa tým jej nízky ročný príspevok? Kto potom bude financovať Ekumenickú radu a ako, to zákon nerieši?

Návrh zákona prináša ešte jednu veľmi významnú skutočnosť. Zákon doteraz hovoril o štátnom príspevku, tento návrh zákona **prináša nárokovateľnosť konkrétnej minimálnej výšky príspevku pre každú, dnes zákonom registrovanú a financovanú cirkev zo strany štátu, a mechanizmus jeho každoročného zvyšovania!** Lenže ak sa vychádza z roku 2019 ako referenčného bodu, tak zachovávajú všetky nespravodlivosti, netransparentnosť a nesolidárnosť doterajšej úpravy zákona! Prečo cirkvi majú zaručenú výšku príspevku a systém jeho valorizácie a iné (aj štátne) inštitúcie, či organizácie nie?

Financovať cirkvi budú zo svojich daní všetci veriaci i sekulárni (neveriaci) občania. Prečo však štát nefinancuje rovnako aktivity a činnosť sekulárnych občanov – čl. 12. ústavy – tento článok je v praxi prelomený, občania tohto štátu nie sú si rovní v právach a dôstojnosti. Matéria zákona (Ústavy) sa nenapĺňa a zákon (Ústava) sú len deklaráciou. **Dochádza k vedomej diskriminácii občanov bez náboženského vyznania – sekulárnych občanov.**

Spoločnosť Prometheus
– združenie svetských humanistov